

**ІНСТИТУТ ЗАКОНОДАВСТВА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**

**РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА
(Інформаційно-аналітичний дайджест)**

Випуск 1 (2019)

(січень – березень 2019 р.)

Київ – 2019

УДК 341:061.1ЄС

Р45

СЕРІЯ «РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА»

*Серію рекомендовано до друку (опублікування на сайті)
Вченою радою Інституту законодавства
Верховної Ради України (Протокол № 9 від 26 жовтня 2006 р.)*

Реферативний огляд європейського права : інформаційно-аналітичний дайджест / Вип. 1 (2019) (січ. – бер. 2019 р.) – К., 2019. – 48 с.

Серію «Реферативний огляд європейського права» запроваджено в Інституті законодавства Верховної Ради України з метою оперативного системного інформування державних органів, наукових установ та громадськості щодо прийняття європейських законодавчих актів, розвитку європейської правової доктрини та практики Європейського суду з прав людини.

Серію розраховано на народних депутатів України, депутатів місцевих рад, працівників секретаріатів комітетів і фракцій Верховної Ради України, помічників-консультантів народних депутатів України, а також фахівців, які працюють у сфері адаптації національного законодавства до норм європейського права.

УДК 341:061.1ЄС

РЕЗЮМЕ ВИПУСКУ

У першому розділі реферативного огляду подаються анотації новоухвалених актів Ради Європи. У зазначений період її увагу привернули, зокрема, права осіб, що належать до національних меншин, захист прав людини при управлінні користування інтернетом, дезінформація та пропаганда в ЗМІ, дискримінація при працевлаштуванні та забезпечення вільного доступу осіб з інвалідністю на ринок праці, ескалація конфлікту навколо Азовського моря і Керченської протоки та загрози європейській безпеці тощо.

Серед нових документів ЄС, огляду яких присвячено другий розділ, – акти, що стосуються, зокрема: про ветеринарні лікарські засоби; про виробництво, розміщення на ринку та використання медичних кормів для тварин; про розширення компетенції органів держав-членів з питань конкуренції; про підтримку боротьби з незаконним розповсюдженням і торгівлею стрілецькою зброєю, легким озброєнням та боєприпасами до них в рамках Стратегії розвитку ЄС; про зміну окремих актів ЄС у зв'язку із виходом Об'єднаного Королівства Великої Британії та Північної Ірландії із ЄС та Євроатому; про підтримку Конвенції про заборону розробки, виробництва та накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) і токсинної зброї та про її знищення тощо.

Новоухвалені документи Європейського Парламенту та Ради стали основою для створення Європейської фундації з поліпшення умов життя та праці і Європейського центру розвитку професійної освіти.

Третій розділ присвячено практиці Європейського суду з прав людини за скаргами проти України. За січень - березень 2019 року ЄСПЛ ухвалив 4 рішення щодо України. Вони стосувалися порушення прав громадян на заборону катування (ст. 3), справедливий суд (ст. 6), оскарження в кримінальних справах (ст. 2 Протоколу 7 до ЄКПЛ).

Четвертий розділ огляду містить доктринальні матеріали за темою «Ренесанс Європи: візія Президента Франції».

ЗМІСТ

<i>ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ АБРЕВІАТУР ТА ТЕРМІНІВ</i>	8
<i>I. АКТИ РАДИ ЄВРОПИ</i>	10
<i>ДОКУМЕНТИ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ</i>	10
<i>Резолюція 2260 (2019) від 22 січня 2019 року «Погіршення становища політиків із опозиції в Туреччині: що можна зробити, щоб захистити їхні основні права в країні-члені Ради Європи?»</i>	10
<i>Резолюція 2262 (2019) від 22 січня 2019 року «Зміцнення підтримки правам осіб, що належать до національних меншин»</i>	11
<i>Резолюція 2256 (2019) від 23 січня 2019 року «Управління користування інтернетом та права людини»</i>	12
<i>Резолюція 2255 (2019) від 23 січня 2019 року «Громадські ЗМІ в контексті дезінформації та пропаганди»</i>	14
<i>Резолюція 2257 (2019) від 23 січня 2019 року «Дискримінація при працевлаштуванні»</i>	15
<i>Резолюція 2258 (2019) від 23 січня 2019 року «Інваліди – інклюзивна робоча сила»</i>	16
<i>Резолюція 2259 (2019) від 24 січня 2019 року «Ескалація конфлікту навколо Азовського моря і Керченської протоки та загрози для європейської безпеки»</i>	18
<i>Резолюція 2263 (2019) від 25 січня 2019 року «Позбавлення громадянства як захід боротьби з тероризмом: чи відповідає це правам людини?»</i>	21
<i>Рекомендація 2145 від 25 січня 2019 року «Позбавлення громадянства як захід боротьби з тероризмом: чи відповідає це правам людини?»</i>	22
<i>Резолюція 2264 (2019) від 25 січня 2019 року «Про доповнення рекомендацій ЄКК (Європейського комітету із запобігання катуванням і нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню та покаранню): зміцнення ролі Парламентської асамблеї та національних парламентів»</i>	23
<i>Рекомендація 2146 від 25 січня 2019 року «Про доповнення рекомендацій ЄКК (Європейського комітету із запобігання катуванням і нелюдському або такому, що принижує гідність,</i>	

<i>поводженню та покаранню): зміцнення ролі Парламентської асамблеї та національних парламентів».....</i>	<i>24</i>
<i>Рекомендація 2147 (2019) від 01 березня 2019 року «Захист прав людини під час передачі засуджених осіб»</i>	<i>24</i>
II. ЗАКОНОДАВСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	26
<i>Регламент (Євросоюз) 2019/6 Європейського Парламенту та Ради від 11 грудня 2018 року про ветеринарні лікарські засоби та скасування Директиви 2001/82/ЄС</i>	<i>26</i>
<i>Регламент (Євросоюз) 2019/4 Європейського Парламенту та Ради від 11 грудня 2018 року про виробництво, розміщення на ринку та використання медичних кормів (внесення змін до Регламенту (Євросоюз) № 183/2005 Європейського Парламенту та Ради та скасування Директиви Ради 90/167/ЄЕС)</i>	<i>28</i>
<i>Директива (Євросоюз) 2019/1 Європейського Парламенту та Ради від 11 грудня 2018 року щодо надання повноважень органам державної влади держав-членів з питань конкуренції задля більшої ефективності та забезпечення належного функціонування внутрішнього ринку</i>	<i>29</i>
<i>Рішення Ради (СЗБП) 2018/2010 від 17 грудня 2018 року на підтримку боротьби з незаконним розповсюдженням і торгівлею стрілецькою зброєю, легким озброєнням (СЛЗ) та боєприпасами та їхнім впливом у державах Латинської Америки та Карибського басейну в рамках Стратегії ЄС щодо боротьби з незаконним розповсюдженням вогнепальної і стрілецької зброї, легким озброєнням та боєприпасами «Забезпечення цілісності зброї, захист громадян»</i>	<i>30</i>
<i>Рішення Ради (Євросоюз) 2019/274 від 11 січня 2019 року про підписання Угоди від імені Європейського Союзу та Європейської спільноти з атомної енергії про вихід Об'єднаного Королівства Великої Британії та Північної Ірландії з Європейського Союзу та Європейської спільноти з атомної енергії.....</i>	<i>32</i>
<i>Регламент (Євросоюз) 2019/127 від 16 січня 2019 року Європейського Парламенту та Ради про створення Європейської фундації з поліпшення умов життя та праці (далі - Єврофонд) та скасування Регламенту Ради (ЄЕС) № 1365/75</i>	<i>32</i>

<i>Регламент (Євросоюз) 2019/128 Європейського Парламенту та Ради від 16 січня 2019 року про створення Європейського центру розвитку професійної освіти (далі – ЄЦРПО) та скасування Регламенту Ради (ЄЕС) № 337/75.....</i>	<i>33</i>
<i>Регламент (Євросоюз) 2019/125 Європейського Парламенту та Ради від 16 січня 2019 року щодо торгівлі окремими товарами, які можуть бути використані для застосування смертної кари, катування або іншого жорстокого поводження, нелюдського і такого, що принижує гідність, поводження й покарання.....</i>	<i>34</i>
<i>Рішення Ради 2019/97 від 21 січня 2019 року на підтримку конвенції про заборону розробки, виробництва та накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) і токсинної зброї та про їх знищення в рамках стратегії ЄС проти розповсюдження зброї масового знищення.....</i>	<i>35</i>
<i>Регламент (Євросоюз) 2019/216 Європейського Парламенту та Ради від 30 січня 2019 року про розподіл тарифних квот, включених до графіку СОТ (Світової організації торгівлі) після виходу Об'єднаного Королівства Великої Британії та Північної Ірландії з ЄС, та внесення змін до Регламенту Ради (Євросоюз) № 32/2000.....</i>	<i>36</i>
<i>Рекомендація Комісії (Євросоюз) 2019/243 від 6 лютого 2019 року про формат обміну Європейськими електронними медичними даними.....</i>	<i>37</i>
<i>Рішення Комісії (Євросоюз) 2019/286 від 12 лютого 2019 року про запропоновану громадської ініціативу «Вимагаємо більш розумного правового регулювання вейпінгу (розповсюдження електронних цигарок)»</i>	<i>38</i>
<i>Рішення Ради (Євросоюз) 2019/292 від 12 лютого 2019 року про надання дозволу на доступ до секретної інформації ЄС третім державами та міжнародним організаціям</i>	<i>39</i>
III. ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЗА СКАРГАМИ ПРОТИ УКРАЇНИ	40
<i>Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «ЯКУБА проти України» від 12 лютого 2019 року (Заява № 1452/09)..</i>	<i>40</i>
<i>Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «ГАРБУЗ проти України» від 19 лютого 2019 року (заява № 72681/10)..</i>	<i>43</i>
IV. РОЗВИТОК ДОКТРИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА.....	46

Ренесанс Європи: візія Президента Франції..... 46

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ АБРЕВІАТУР ТА ТЕРМІНІВ

ДЄС, Договір про ЄС – Договір про Європейський Союз.

ДФЄС – Договір про функціонування Європейського Союзу.

Євратом – Європейське Співтовариство з атомної енергії.

Європейська Рада – міждержавна складова Європейського Союзу, до якої входять глави держав чи урядів країн – членів ЄС та Голова Європейської Комісії. Європейська Рада збирається щонайменше двічі на рік під головуванням керівника держави чи уряду держави-члена, що головує в Раді.

Європейське Співтовариство (Співтовариство) – засноване згідно з Римським договором 1957 р. З 1993 р. цей термін було витіснено із загального вжитку терміном «Європейський Союз», тепер він застосовується для позначення міждержавного об'єднання держав-членів, які утворюють Європейський Союз.

Європейський Суд, ЄСПЛ – Європейський суд з прав людини.

Європейські Співтовариства – Європейське Співтовариство з Атомної Енергії, Європейське Співтовариство з вугілля та сталі, а також Європейське Економічне Співтовариство. Внаслідок їх злиття у 1967 р. цими трьома Співтовариствами керують єдині інституції, тому часто їх узагальнено називають «Європейське Співтовариство». Відколи у 2002 р. Європейське Співтовариство з вугілля та сталі припинило існування, фактично залишилося два Європейських Співтовариства.

ЄКПЛ – (Європейська) Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод.

ЄП – Європейський Парламент. Одна з семи інституцій Європейського Союзу (ст. 13 Консолідованої версії Договору про ЄС від 2010 р.). Є асамблеєю представників держав – членів ЄС, обирається прямим загальним голосуванням.

ЄС – Європейський Союз. Заснований згідно з Договором про Європейський Союз 1993 р. (інші назви – Маастрихтський договір, Договір про ЄС або ДЄС) зі змінами, внесеними Лісабонським договором від 13.12.2007 р.

КМ (Комітет міністрів) – Комітет міністрів Ради Європи.

Комісія, ЄК (Європейська Комісія) – одна з семи інституцій Європейського Союзу згідно з Договором про Європейський Союз зі змінами, внесеними Лісабонським договором від 13.12.2007 р.

ОБСЄ – Організація з безпеки і співробітництва в Європі.

ПАРЄ – Парламентська асамблея Ради Європи.

Рада (Рада ЄС) – одна з семи інституцій Європейського Союзу.

РЄ – Рада Європи.

I. АКТИ РАДИ ЄВРОПИ

ДОКУМЕНТИ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ

Резолюція 2260 (2019) від 22 січня 2019 року «Погіршення становища політиків із опозиції в Туреччині: що можна зробити, щоб захистити їхні основні права в країні-члені Ради Європи?»¹

Парламентська асамблея нагадує, що політична опозиція у парламенті та її діяльність поза нею є важливою складовою добре функціонуючої демократії, і що свобода слова членів парламенту є невід'ємною частиною демократії.

Асамблея нагадує про занепокоєння, висловлені у зв'язку з останніми подіями в Туреччині щодо стану її демократії, включаючи позбавлення імунітету 154 парламентарів у 2016 році, обмеження свободи слова у засобах масової інформації, скасування окремих засобів системи стримувань і противаг у новій системі президентських виборів тощо. Асамблея підкреслює наявність сильних передумов для розвитку демократії в турецькому суспільстві та справедливих виборів.

Турецькі органи влади закликаються вирішити вищезгадані проблеми як пріоритетні. Асамблея готова співпрацювати з турецькою делегацією в Раді Європи та владою загалом.

Асамблея сподівається, що Туреччина зможе підтримувати і розвивати свої демократичні основи завдяки плюралістичній демократії, що панувала в ній майже сто років з моменту створення республіки.

¹ Resolution 2260 (2019) The worsening situation of opposition politicians in Turkey: what can be done to protect their fundamental rights in a Council of Europe member State? URL: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=25425&lang=en>

Резолюція 2262 (2019) від 22 січня 2019 року «Зміцнення підтримки правам осіб, що належать до національних меншин»²

Права осіб, які належать до національних меншин, є невід'ємною частиною Рамкової Конвенції про захист національних меншин (далі – Рамкова конвенція). Парламентська асамблея підкреслює, що повна ратифікація Рамкової конвенції всіма державами-членами Ради Європи є важливим засобом сприяння повній і рівній участі всіх членів суспільства у сприянні та захисті різноманітності культур і мов у Європі та гарантії стабільності, демократичної безпеки і миру на всьому континенті.

У цьому контексті Парламентська асамблея нагадує, що принцип рівності та відсутність дискримінації є основними гарантіями. Хоча двадцять держав-членів Ради Європи, ратифікували Протокол № 12 до Європейської конвенції з прав людини, інші двадцять сім не зробили цього. Із них вісімнадцять держав підписали, але не ратифікували Протокол № 12 (включаючи Бельгію, Грецію, Ісландію та Туреччину), які також не є сторонами Рамкової конвенції. Дев'ять держав, включаючи дві, які не підписали і не ратифікували Рамкову конвенцію (Франція і Монако), не підписали і не ратифікували Протокол № 12.

Беручи до уваги занепокоєння, висловлене Консультативним комітетом щодо поточних тенденцій та проблем у сфері захисту прав меншин, Асамблея підкреслює важливість розгляду прав осіб, які належать до національних меншин, шляхом багатостороннього підходу, забезпечуючи колективні механізми та гарантії.

У світлі викладеного вище, Асамблея закликає:

- 1) держави-члени, які ще не зробили цього, підписати і ратифікувати Рамкову конвенцію, без застережень або заяв, що містять застереження;
- 2) держави-члени, які підписали, але ще не ратифікували Рамкову конвенцію, ратифікувати цей документ, без застережень або заяв, що містять застереження;
- 3) держави-члени, які ратифікували Рамкову конвенцію із обмеженнями або застереженнями, відкликати останні;

² Resolution 2262 (2019) Promoting the rights of persons belonging to national minorities. URL: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=25428&lang=en>

4) держави–члени, які ратифікували Рамкову конвенцію, застосовувати її у своїй діяльності.

Асамблея також закликає:

1) держави–члени, які ще не зробили цього, підписати і ратифікувати Протокол № 12 до Європейської конвенції з прав людини;

2) держави–члени, які підписали, але не ратифікували Протокол № 12 до Європейської конвенції з прав людини, ратифікувати останній.

Асамблея визнає ключову роль, яку можуть відігравати громадські організації, що представляють осіб, які належать до національних меншин у створенні цінностей з просування соціальної, економічної, політичної та культурної участі національних меншин у суспільстві.

Резолюція 2256 (2019) від 23 січня 2019 року «Управління користування інтернетом та права людини»³

Парламентська асамблея переконана, що право на доступ до інтернету без цензури є важливим компонентом будь-якої ефективної політики, спрямованої на сприяння залученню та підтримці соціальної згуртованості, а також важливим фактором сталого демократичного та соціально–економічного розвитку.

Асамблея підкреслює важливість гарантування права на відкритий інтернет та створення екосистеми з метою забезпечення нейтралітету у мережі; необхідності ефективного захисту права на свободу вираження поглядів та свободу інформації, онлайн та офлайн; а також обов'язок держав-членів Ради Європи забезпечити, щоб це право в свою чергу не обмежувало ні державні органи, ні приватні установи в реалізації свої прав.

Водночас Асамблея закликає до протидії небезпекам, спричиненим зловживанням правом на свободу вираження поглядів та інформації в інтернеті, таких як: підбурювання до дискримінації, ненависті та насильства по відношенню до жінок, етнічних груп, релігійних груп, сексуальних меншин; сексуального насильства над

³ Resolution 2256 (2019) Internet governance and human rights. URL: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=25407&lang=en>

дітьми; онлайн залякування; маніпулювання інформацією та пропаганда; а також підбурювання до тероризму.

Асамблея зазначає, що необхідно посилити безпеку: баз даних, якими керують державні чи приватні установи; інтернет-комунікацій та операцій; вразливих користувачів, жертв расистської пропаганди ненависті, онлайн-знущань; стратегічних інфраструктур та основних інтернет послуг; основ демократичного суспільства, яким загрожують кібертероризм і кібер-війни. Асамблея підкреслює, що діти потребують спеціального захисту при користуванні інтернетом і що вони повинні бути навчені, як уникнути небезпеки і отримати максимальну користь від користування інтернетом.

Асамблея закликає до посилення конфіденційності та захисту особистих даних у кіберпросторі, з метою знешкодження технологій, які є засобом маніпулювання інформацією та незаконних перевірок приватного життя третіми особами. Крім того, вона стурбована тим, що інтерес приватних компаній до легкого доступу та використання найбільшої кількості персональних даних все ще переважає над захистом персональних даних користувачів інтернету, незважаючи на значний прогрес у цій сфері.

Асамблея вважає, що Конвенція про кіберзлочинність має бути застосована для посилення міждержавного співробітництва, спрямованого на зміцнення кібербезпеки.

Асамблея підкреслює вирішальне значення цього питання, яке повинно бути одним із основних питань державної політики, як на національному рівні, так і регіональному і глобальному. Надзвичайно важливо, щоб уряди країн, приватний сектор, громадянське суспільство, академічне та технічне інтернет-співтовариство та ЗМІ продовжували брати участь у відкритому та інклюзивному діалозі з метою розробки та реалізації спільного бачення цифрового суспільства, яке базується на демократії, верховенстві права і захисті основних прав і свобод людини.

Асамблея також вітає рішення Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй від 12 липня 2018 року про створення Групи високого рівня з питань цифрового співробітництва, яка має завдання відобразити тенденції в цифрових технологіях, визначити

прогалини і можливості та сформулювати пропозиції для зміцнення міжнародного співробітництва.

Асамблея рекомендує державам–членам Ради Європи співпрацювати з Групою високого рівня з питань цифрового співробітництва над удосконаленням, як на внутрішньому, так і на міжнародному рівні, процесів прийняття рішень, що стосуються інтернету.

Резолюція 2255 (2019) від 23 січня 2019 року «Громадські ЗМІ в контексті дезінформації та пропаганди»⁴

Парламентська асамблея вважає громадські ЗМІ форумом для плюралістичного публічного обговорення, засобом сприяння більш широкій демократичній участі окремих осіб, а також фактором соціальної єдності та інтеграції всіх людей, груп і громад.

Повністю усвідомлюючи загрозу, яку дезінформація, пропаганда та інші форми інформаційного маніпулювання представляють для демократичних суспільств, Асамблея підтримує такі міжнародні форуми, як Організація Об'єднаних Націй і Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ), що визначають необхідність міцних і різноманітних медіа–систем, а також роль громадських ЗМІ у протидії дезінформації та пропаганді.

Асамблея вважає, що в сучасному медіа–середовищі існує потреба у сильних громадських ЗМІ, здатних протидіяти інформаційному розладу.

Асамблея рекомендує державам–членам:

- гарантувати ЗМІ редакційну незалежність, а також достатнє та стабільне фінансування з метою забезпечення їх здатності працювати незалежно та видавати достовірні новини, інформацію та забезпечувати якісну роботу журналістів, що заслуговують довіру громадськості;
- уникати терміну «фальшиві новини»; використовувати замість цього – відповідно до рекомендації Ради Європи – поняття «інформаційного розладу»;

⁴ Resolution 2255 (2019) Public service media in the context of disinformation and propaganda. URL: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=25406&lang=en>

- підтримувати дослідження про такий феномент як інформаційний розлад;
- забезпечити належну підтримку рекомендацій експертної групи високого рівня Європейської Комісії, а саме створити мережу дослідницьких центрів для вивчення дезінформації;

Асамблея закликає ЗМІ:

- повною мірою дотримуватись керівних принципів та редакційних принципів Європейського радіомовлення, щоб гарантувати якісну та надійну роботу журналістів;
- розглянути можливість протидії дезінформації та пропаганді як одну зі своїх пріоритетних місій;
- розвивати та розробляти освітні програми для інформування аудиторії про важливість критики джерел інформації, перевірки фактів та «фільтрування бульбашок», пояснення шкоди, що несе собою дезінформація, пропаганда та «альтернативні новини»;
- залучати аудиторію через якість та інновації, що використовують ЗМІ, використовуючи креативні та інформативні онлайн-контенти та соціальні медіа-платформи з ширшою аудиторією.

Резолюція 2257 (2019) від 23 січня 2019 року «Дискримінація при працевлаштуванні»⁵

Право на працю є фундаментальним правом, гарантованим багатьма міжнародними документами, включаючи Європейську соціальну хартію (переглянуту). Більше того, вільний доступ до ринку праці може бути дуже потужним фактором інтеграції та соціальної згуртованості.

Парламентська асамблея занепокоєна тим, що сьогодні для окремих людей проблеми з працевлаштуванням посилюються дискримінацією за ознаками статі, сексуальної орієнтації, гендерної ідентичності, віку, національності, етнічним або соціальним походженням, колором шкіри, мовою, прізвищем, релігією, політичними поглядами, діяльністю у профспілках, вагітністю, інвалідністю, станом здоров'я, зовнішнім виглядом тощо.

⁵ Resolution 2257 (2019) Discrimination in access to employment. URL: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=25412&lang=en>

Асамблея підкреслює, що дискримінація може мати серйозні наслідки і впливати на кар'єру таких осіб, спонукаючи їх відмовитися від професії, пов'язаної з їх кваліфікацією, або залишити свою країну з метою знайти кращу роботу за кордоном. Для держав це не тільки марна втрата людських ресурсів, але й економічне навантаження, яке потребує певних заходів для активізації боротьби з дискримінацією при працевлаштуванні.

Асамблея вже виробила низку рекомендацій державам-членам, які спрямованих на усунення нерівних можливостей для окремих категорій осіб при працевлаштуванні.

Асамблея закликає держав-членів та інші демократичні держави:

- регулярно збирати дані про зафіксовані факти дискримінації на своєму ринку праці, розбиваючи такі дані на максимально широкий спектр підстав дискримінації на своєму національному рівні;
- прийняти антидискримінаційне законодавство, яке охоплюватиме всі можливі підстави для дискримінації на національному рівні, і включатиме доступні та ефективні засоби правового захисту осіб, що стали жертвами дискримінації при працевлаштуванні;
- розробити комплексну політику, спрямовану на сприяння вільного та рівного доступу на ринок праці;
- вживати заходів для заохочення роботодавців припинити будь-яку дискримінацію під час набору персоналу.

Резолюція 2258 (2019) від 23 січня 2019 року «Інваліди – інклюзивна робоча сила»⁶

По всій Європі особи з інвалідністю стикаються з численними перешкодами при працевлаштуванні. Парламентська асамблея переконана, що настав час боротися з негативним ставленням, практикою та стереотипами, розвіяти міф, згідно з яким інваліди не можуть працювати так ефективно, як інші, і підкреслити їхні здібності замість недоліків.

⁶ Resolution 2258 (2019) For a disability - inclusive workforce. URL: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=25411&lang=en>

Асамблея закликає держав–членів розробити та запровадити державну політику, спрямовану на заохочення роботодавців до працевлаштування людей з обмеженими можливостями, про що вже зауважувалось у Резолюції 2039 (2015) щодо рівності людей з інвалідністю при працевлаштуванні. Крім того, Асамблея повністю підтримує Стратегію Ради Європи щодо інвалідів на 2017–2023 роки, яка закликає органи Ради Європи, держави–члени та інші відповідні зацікавлені сторони домагатися рівності та недискримінації для всіх людей з інвалідністю, зокрема через систему інклюзивної освіти та розробки ініціатив з підготовки таких осіб до працевлаштування. Забезпечення рівного та вільного доступу на ринок праці для людей з інвалідністю є умовою їх повної інтеграції в суспільство.

У світлі цих проблем Асамблея закликає держави–члени:

- запровадити законодавство щодо запобігання та протидії дискримінації при працевлаштуванні та прийняти спеціальні положення щодо недискримінації осіб на підставі інвалідності;

- забезпечити доступність громадського транспорту та громадських будівель для людей з обмеженими можливостями;

- забезпечити інклюзивну освіту та доступ до загальноосвітніх шкіл для дітей з інвалідністю, надаючи окрему допомогу у разі потреби;

- створювати або підтримувати ініціативи із підвищення обізнаності людей про інвалідність та можливості осіб з інвалідністю до повноцінної з метою боротьби з негативними стереотипами;

- забезпечити інклюзивне, доступне та безпечне робоче середовище для людей з інвалідністю, що дозволить їм працювати в справедливих умовах і користуватися рівними можливостями, як це передбачено Конвенцією ООН про права інвалідів;

- інвестувати в конкретні програми щодо доступу до стажувань і перших робочих місць для людей з інвалідністю;

- заохочувати створення спеціальних служб або фондів, що забезпечують коучинг та реалізацію проектів для підвищення кваліфікації осіб з інвалідністю;

- надавати фінансові стимули для компаній при створенні та організації робочого простору пристосованого для осіб з інвалідністю.

Резолюція 2259 (2019) від 24 січня 2019 року «Ескалація конфлікту навколо Азовського моря і Керченської протоки та загрози для європейської безпеки»⁷

Парламентська асамблея глибоко стурбована ескалацією конфлікту між Російською Федерацією та Україною в регіоні Азовського моря та Керченської протоки, після 25 листопада 2018 року, коли три українські кораблі здійснювали плановий перехід із порту Одеси до порту Маріуполь. Прикордонна Служба РФ відкрила вогонь по вищезгаданим суднам, захопила їх та взяла в полон 24 українських військовослужбовців, троє з яких були поранені. Інцидент стався в Чорному морі, біля входу в Керченську протоку. Проте, між Україною та Росією існують розбіжності щодо точного розуміння правового статусу і режиму протоки. Нині українські військовослужбовці знаходяться під вартою в Росії. Асамблея засуджує застосування Російською Федерацією військової сили проти українських військових кораблів та їхніх екіпажів.

26 листопада 2018 року в кількох регіонах України було впроваджено воєнний стан, протягом 30 днів, Указом Президента України щодо надзвичайних заходів із забезпечення державного суверенітету і незалежності України. Асамблея вітає скасування воєнного стану в Україні від 26 грудня 2018 року як такого, що вже не є необхідним.

Асамблея підкреслює, що Російська Федерація та Україна є членами Ради Європи шляхом приєднання до її Статуту, який вимагає досягнення миру на основі справедливості та міжнародного співробітництва, що є життєво важливим для збереження людського суспільства і цивілізації. Обидві держави взяли на себе зобов'язання мирно вирішувати свої конфлікти.

Посилаючись на Договір між Російською Федерацією та Україною про співробітництво у використанні Азовського моря та

⁷ Resolution 2259 (2019) The escalation of tensions around the Sea of Azov and the Kerch Strait and threats to European security. URL: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=25419&lang=en>

Керченської протоки, підписаний у грудні 2003 року та ратифікований обома країнами у квітні 2004 року, Асамблея зазначає, що відповідно до статті 2.1 Договору країни зобов'язані поважати вільний прохід торгових суден і військових кораблів Російської Федерації та України в Азовському морі та Керченській протоці, які є спільними територіальними водами, та яким має бути забезпечена свобода пересування.

Тому Асамблея закликає Російську Федерацію:

- негайно звільнити українських військовослужбовців та забезпечити їм необхідну медичну, правову та/або консульську допомогу згідно з відповідними положеннями міжнародного гуманітарного права, такими як Женевська конвенція;
- забезпечити вільне проходження Азовським морем і Керченською протокою відповідно до вищезазначеного Договору та будь-яких інших процедур взаємного узгодження і поважати Конвенцію Організації Об'єднаних Націй з морського права;
- утримуватися від насильства у випадку розбіжностей та неоднозначностей при перетині кордонів і дотримуватися вищезазначених та інших міжнародних процедур для вирішення спорів про несанкціоноване порушення при перетині кордонів.

Асамблея закликає владу Російської Федерації та України:

- поважати як Договір про використання Азовського моря і Керченської протоки, так і узгоджені положення щодо пересування по протоці;
- утримуватися від будь-яких подальших кроків, які можуть посилити правові спори між Україною та Російською Федерацією, загострити конфлікт і загрожувати безпеці в регіоні в цілому. Асамблея повністю підтримує дипломатичні процедури при вирішенні конфлікту обома сторонами.

Зі свого боку, Асамблея:

- підтверджує свою повагу до суверенітету та територіальної цілісності України у межах визнаних на міжнародному рівні кордонів і нагадує про Резолюцію 1990 (2014) «Перегляд по

суті раніше ратифікованих повноважень російської делегації», Резолюцію 2034 (2015) «Оскарження, з суттєвих причин, все ще непідтверджених повноважень делегації Російської Федерації», Резолюцію 2063 (2015) «Розгляд та скасування раніше затверджених повноважень делегації Російської Федерації (відповідно до п. 16 Резолюції 2034 (2015))» та Резолюцію 2132 (2016) «Політичні наслідки російської агресії в Україні»;

- висловлює велику стурбованість щодо будівництва Росією моста через Керченську протоку, який Асамблея вважає незаконним і черговим порушенням суверенітету України, а також політики Росії щодо вибіркового пошуку українських і міжнародних суден, які перешкоджають навігації при пересуванні Азовським морем;
- підтримує пропозицію Європейського Парламенту про те, що мандат Спеціальної моніторингової місії України Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ), яка охоплює всю територію України, включаючи морські райони, охоплює також область конфлікту навколо Азовського моря;
- підтримує пропозицію, висловлену Німеччиною та Францією, про те, що спостерігачам з третіх країн, що здійснюють моніторинг судноплавства має бути гарантована свобода плавання в Керченській протоці;
- закликає держави-члени зробити все можливе для уникнення подальшої ескалації конфлікту з потенційно небезпечними наслідками для безпеки в більш широкому регіоні;
- закликає міжнародні органи, які мають компетенцію в цій галузі, такі як Міжнародний комітет Червоного Хреста та Комітет Ради Європи щодо попередження катувань і нелюдського або такого що принижує гідність поводження або покарання (КЗК) відвідувати українських військовослужбовців у в'язниці очікуючи їхнього звільнення, і підтримувати дипломатичні дії держав-членів, спрямовані на їх звільнення.

Резолюція 2263 (2019) від 25 січня 2019 року «Позбавлення громадянства як захід боротьби з тероризмом: чи відповідає це правам людини?»⁸

Парламентська асамблея нагадує про свою Резолюцію 1989 (2014) «Доступ до громадянства та ефективна імплементація Європейської конвенції про громадянство», Резолюцію 1840 (2011) «Права людини і боротьба з тероризмом», Резолюцію 2091 (2016) «Про іноземних бойовиків в Сирії та Іраку», Резолюцію 2090 (2016) «Боротьба з міжнародним тероризмом та забезпечення стандартів і цінностей Ради Європи» та Резолюцію 2190 (2017) «Судове переслідування і покарання за злочини проти людяності й, можливо, геноцид, скоєні ІДІЛ».

Асамблея нагадує, що держави-члени мають законне суверенне право гарантувати безпеку на своїй території, але водночас демократичне суспільство можна ефективно захищати, лише забезпечивши такі заходи щодо боротьби з тероризмом, що передбачені законом. Оскільки позбавлення громадянства в контексті контртерористичних стратегій є радикальним заходом, який може призвести до поляризації суспільства, такий захід може бути несумісним з правами людини. У будь-якому випадку позбавлення громадянства не має бути політично мотивованим.

Асамблея нагадує, що право на громадянство означає «право мати права» і закріплено в міжнародно-правових документах, таких як Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права і Європейська конвенція про громадянство. Хоча Європейська конвенція про права людини не гарантує це право, останні рішення Європейського суду з прав людини свідчать про те, що деякі аспекти цього права захищені відповідно до ст. 8 Конвенції, яка закріплює право на повагу до приватного і сімейного життя.

Асамблея відзначає, що, хоча згідно з міжнародним правом слід запобігати і видаляти практику безгромадянства та позбавлення громадянства, рішення, щодо надання громадянства або його позбавлення, фактично залишається на розсуд держави.

⁸ Resolution 2263 (2019) Withdrawing nationality as a measure to combat terrorism: a human rights-compatible approach?. URL: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=25431&lang=en>

Асамблея стурбована тим фактом, що деякі держави розглядають громадянство не як право, а як привілей. Багато держав зберігають за собою право позбавляти громадянства, зокрема, осіб, поведінка яких завдає серйозної шкоди життєво важливим інтересам держави і які добровільно стають військовослужбовцями іншої держави.

Асамблея вважає, що застосування законів, подібних до вищезазначених, можуть викликати сумнів у аспектах дотримання прав людини.

Позбавлення громадянства в будь-якому випадку повинно здійснюватися згідно зі стандартами, що містяться в Європейській конвенції про права людини та інших відповідних міжнародно-правових документах.

Асамблея також зазначає, що практика позбавлення громадянства осіб, що здійснюють або підозрюються у здійсненні терористичної діяльності (в тому числі так звані «іноземні бойовики»), може призвести до «експорту ризиків», оскільки ці особи можуть податися в зону дії терористів за межами Європи. Така практика суперечить принципу міжнародної співпраці в сфері боротьби із тероризмом.

У зв'язку з цим, Асамблея закликає держави-члени переглянути своє законодавство на відповідність міжнародним стандартам, що забороняють довільне позбавлення громадянства.

Рекомендація 2145 від 25 січня 2019 року «Позбавлення громадянства як захід боротьби з тероризмом: чи відповідає це правам людини?»⁹

Посилаючись на свою Резолюцію 2263 (2019) «Позбавлення громадянства як захід щодо боротьби з тероризмом: чи відповідає це правам людини», Парламентська асамблея рекомендує Комітету міністрів:

1) підготувати порівняльні дослідження про закони держав-членів, які передбачають позбавлення громадянства, особливо ті, в яких йдеться про позбавлення громадянства як захід боротьби з тероризмом;

⁹ Recommendation 2145 (2019) Withdrawing nationality as a measure to combat terrorism: a human rights-compatible approach? URL: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=25430&lang=en>

2) розробити керівні принципи для держав–членів при запровадженні позбавлення громадянства як заходу боротьби з тероризмом, та інших антитерористичних заходів, які можливо застосувати замість позбавлення громадянства.

Резолюція 2264 (2019) від 25 січня 2019 року «Про доповнення рекомендацій ЄКК (Європейського комітету із запобігання катуванням і нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню та покаранню): зміцнення ролі Парламентської асамблеї та національних парламентів»¹⁰

Парламентська асамблея ще раз зазначає про активну діяльність ЄКК, що істотно поліпшила умови утримання ув'язнених в державах, які є договірними сторонами Європейської конвенції про запобігання катуванням чи нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (далі - Конвенція). Проте, проведена ЄКК робота свідчить про те, що потрібно ще багато зробити для того, щоб Європа стала територією, на якій відсутні випадки катування.

Асамблея протягом багатьох років посилює свою роль, підтримуючи діяльність ЄКК. Асамблея часто приймає тематичні резолюції, що стосуються умов тримання осіб під вартою, а також попередження катувань і жорстокого поводження.

Національні парламенти можуть відігравати важливу роль в популяризації та захисті стандартів ЄКК, враховуючи численні можливості, якими володіють парламентарі, що бажають брати активну участь в розгляді і виконанні рекомендацій ЄКК, забезпечуючи більш високий рівень прозорості та відповідальності за виконання обов'язків держав–членів згідно зі Статею 3 Європейської конвенції про права людини і стимулюючи формування справжньої правозахисної культури.

Асамблея пропонує національним парламентам держав–членів:

- оперативно реагувати на повідомлення ЄКК, що стосуються їх країн, контролюючи своєчасне виконання рекомендацій ЄКК національними урядами;

¹⁰ Resolution 2264 (2019) Improving follow-up to CPT recommendations: enhanced role of the Parliamentary Assembly and of national parliaments. URL: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=25432&lang=en>

- проводити законодавчі реформи, необхідні для забезпечення виконання рекомендацій ЄКК;

- закликати національні уряди вживати невідкладні та ефективні заходи у відповідь на публічні заяви ЄКК, що стосуються їхньої країни дотримуючись Статті 10 Конвенції тощо.

Асамблея пропонує Туреччині негайно дати дозвіл на публікацію доповіді за підсумками другого спеціального візиту ЄКК в Туреччину за 2016 р.

Рекомендація 2146 від 25 січня 2019 року «Про доповнення рекомендацій ЄКК (Європейського комітету із запобігання катуванням і нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню та покаранню): зміцнення ролі Парламентської асамблеї та національних парламентів»¹¹

Парламентська асамблея нагадує про свою Резолюцію 2264 (2019) «Про доповнення рекомендацій ЄКК щодо зміцнення ролі Парламентської асамблеї та національних парламентів».

Асамблея повторно нагадує, що в Рекомендації 1968 (2011) «Про посилення механізмів попередження катувань в Європі» міститься пропозиція Комітету міністрів вносити до свого порядку денного і в терміновому порядку обговорювати будь-яку публічну заяву подану ЄКК відповідно до статті 10 Європейської конвенції про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню, і приймати відповідні резолюції за результатами обговорення.

Рекомендація 2147 (2019) від 01 березня 2019 року «Захист прав людини під час передачі засуджених осіб»¹²

Парламентська асамблея нагадує про свою Резолюцію 2266 (2019) «Про захист прав людини під час передачі засуджених осіб».

Асамблея пропонує Комітету міністрів розробити конкретні заходи для посилення захисту прав людини під час передачі

¹¹ Recommendation 2146 (2019) Improving follow-up to CPT recommendations: enhanced role of the Parliamentary Assembly and of national parliaments. URL: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=25433&lang=en>

¹² Recommendation 2147 (2019) Protecting human rights during transfers of prisoners. URL: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=26465&lang=en>

засуджених осіб, зокрема, забезпечити включення детальних положень при перегляді Європейських тюремних правил.

II. ЗАКОНОДАВСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Регламент (Євросоюз) 2019/6 Європейського Парламенту та Ради від 11 грудня 2018 року про ветеринарні лікарські засоби та скасування Директиви 2001/82/ЄС¹³

Нормативно-правова база для ветеринарних лікарських засобів повинна враховувати потреби підприємств у ветеринарному фармацевтичному секторі та торгівлю ветеринарними лікарськими засобами в межах Союзу. Вона також повинна інтегрувати основні цілі політики, викладені у Повідомленні Комісії від 3 березня 2010 року під назвою «Стратегія Європи 2020 розумного, стійкого та інклюзивного зростання».

Ціни на ветеринарні лікарські засоби, як правило, значно нижчі, ніж для лікарських засобів, призначених для використання людиною. Розмір фармацевтичної промисловості для тварин є невеликою часткою від загального розміру фармацевтичної промисловості для лікарських засобів, що використовуються людиною. Тому, доцільно розробити нормативну базу, що врегулює особливості саме ветеринарної галузі.

Цей Регламент спрямований на зниження адміністративного навантаження, зміцнення внутрішнього ринку та збільшення доступності ветеринарних лікарських засобів, гарантуючи при цьому найвищий рівень охорони здоров'я населення та тварин і охорони навколишнього середовища.

Ідентифікація упаковок ветеринарних лікарських засобів за допомогою ідентифікаційних кодів є звичайною практикою в ряді держав-членів. Ці держави-члени розробили інтегровані електронні системи на національному рівні для належного функціонування таких кодексів, пов'язаних з національними базами даних. Впровадження гармонізованої загальносоюзної системи ідентифікації упаковок ветеринарних лікарських засобів не було предметом жодної оцінки вартості та адміністративних наслідків.

¹³ Regulation (EU) 2019/6 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2018 on veterinary medicinal products and repealing Directive 2001/82/EC. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/6/oj>

Натомість, повинна існувати можливість для держав-членів прийняти рішення на національному рівні про те, чи приймати систему ідентифікаційних кодів, які необхідно додати до інформації про зовнішню упаковку ветеринарних лікарських засобів.

Незважаючи на заходи, які фермери та інші оператори зобов'язані вживати на основі правил, прийнятих на рівні Союзу щодо здоров'я утримуваних тварин, хорошого тваринництва, гарної гігієни, кормів, управління та біозахисту, тварини можуть страждати від широкого кола захворювань, яких необхідно запобігати або лікувати ветеринарними лікарськими засобами як з причин здоров'я тварин, так і з причин загального добробуту. Захворювання тварин, що передаються людям, також можуть мати значний вплив на здоров'я населення. Тому, в Союзі мають бути доступні достатні та ефективні ветеринарні лікарські засоби для забезпечення високих стандартів охорони здоров'я населення та тварин, а також для розвитку секторів сільського господарства та аквакультури.

Цей Регламент має встановлювати високі стандарти якості, безпеки та ефективності для ветеринарних лікарських засобів з метою задоволення спільних проблем щодо охорони здоров'я населення та тварин і навколишнього середовища. Водночас, цей Регламент має гармонізувати правила видачі дозволів на ветеринарні лікарські засоби та розміщення їх на ринку Союзу.

Національну процедуру видачі дозволів на ветеринарні лікарські засоби слід підтримувати через різні потреби в різних географічних районах Союзу, а також бізнес-моделі МСП. Необхідно забезпечити, щоб дозволи на маркетинг, надані в одній державі-члені, були визнані в інших державах-членах.

Регламент прийнято 11 грудня 2018 р. та набуває чинності після спливу 20 днів з дня його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент підлягає застосуванню з 28 січня 2022 р.

Регламент (Євросоюз) 2019/4 Європейського Парламенту та Ради від 11 грудня 2018 року про виробництво, розміщення на ринку та використання медичних кормів (внесення змін до Регламенту (Євросоюз) № 183/2005 Європейського Парламенту та Ради та скасування Директиви Ради 90/167/ЄЕС)¹⁴

Тваринництво займає дуже важливе місце в сільському господарстві Союзу. Правила, що стосуються медикаментозних кормів, мають значний вплив на утримання та вирощування тварин, у тому числі тварин, що не виробляють продукти харчування, і на виробництво продуктів тваринного походження.

Досягнення високого рівня захисту здоров'я людини є однією з основних цілей законодавства Союзу про харчові продукти, а також загальних принципів викладених в цьому Регламенті, що повинні застосовуватися до розміщення на ринку та використання кормів без шкоди. Крім того, захист здоров'я тварин є однією з основних цілей законодавства Союзу про харчові продукти.

Досвід застосування Директиви 90/167/ЄЕС показав, що слід вживати подальших заходів для посилення ефективного функціонування внутрішнього ринку та чіткого надання і поліпшення можливості лікування тварин, з яких не виготовляється харчова продукція, за допомогою медикаментозного корму.

Медикаментозний корм є одним з шляхів перорального введення ветеринарних лікарських засобів. Лікарський корм - це однорідна суміш кормів і ветеринарних лікарських засобів. Інші способи перорального введення, такі як змішування води для пиття з ветеринарним лікарським засобом або ручне змішування ветеринарного лікарського засобу з кормом, не врегульовуються положеннями викладеними у рамки цього Регламенту. Дозвіл на використання у кормах, виробництво, розповсюдження, рекламування та нагляд за цими ветеринарними лікарськими засобами регулюються Регламентом (Євросоюзу) 2019/6 Європейського Парламенту та Ради.

¹⁴ Regulation (EU) 2019/4 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2018 on the manufacture, placing on the market and use of medicated feed, amending Regulation (EC) No 183/2005 of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directive 90/167/EEC. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0004&from=EN>

Коли медикаментозний корм виробляється з використанням комбікорму, застосовується відповідне законодавство ЄС щодо комбікормів і кожен раз, коли медикаментозний корм виробляється з кормового матеріалу, застосовується відповідне законодавство ЄС щодо кормових матеріалів. Це стосується суб'єктів господарювання кормових підприємств, незалежно від того, чи вони працюють у комбікормовому заводі, з спеціально обладнаним транспортним засобом або на фермі, а також операторів, які здійснюють зберігання, транспортування або розміщення на ринку лікарських кормів та проміжних продуктів.

Конкретні положення щодо регулювання вироблення медичних кормів і продуктів, що походять від них повинні містити окремі норми щодо засобів та обладнання, персоналу, виробництва, контролю якості, зберігання, транспортування, обліку, скарг, відкликання продукції та маркування.

Лікарський корм, що імпортується в Союз, повинен задовольняти загальні вимоги, викладені в Регламенті.

Цей Регламент набирає чинності на двадцятий день після його опублікування в Офіційному віснику Європейського Союзу. Регламент підлягає до застосування з 28 січня 2022 року.

Директива (Євросоюз) 2019/1 Європейського Парламенту та Ради від 11 грудня 2018 року щодо надання повноважень органам державної влади держав-членів з питань конкуренції задля більшої ефективності та забезпечення належного функціонування внутрішнього ринку¹⁵

Ця Директива встановлює правила, які забезпечують національні органи з питань конкуренції необхідними гарантіями незалежності, ресурсами, а також повноваженнями щодо правозастосування та накладання штрафів, задля того аби конкуренція на внутрішньому ринку не була спотвореною, а споживачі та підприємства не були поставлені в невігідне положення національним правом та заходами, які перешкоджають національним органам з питань конкуренції бути більш ефективним механізмом. Ця Директива охоплює застосування статей 101 і 102

¹⁵ Directive (EU) 2019/1 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2018 to empower the competition authorities of the Member States to be more effective enforcers and to ensure the proper functioning of the internal market. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L0001&from=EN>

ДЄС, національного законодавства про конкуренцію, а також національного закону про конкуренцію на окремій основі. Вона встановлює певні правила щодо взаємної допомоги для забезпечення безперебійного функціонування внутрішнього ринку та безперебійного функціонування системи тісної співпраці в рамках Європейської мережі конкуренції.

Ця Директива набирає чинності на двадцятий день після її опублікування в Офіційному віснику Європейського Союзу.

Рішення Ради (СЗБП) 2018/2010 від 17 грудня 2018 року на підтримку боротьби з незаконним розповсюдженням і торгівлею стрілецькою зброєю, легким озброєнням (СЛЗ) та боєприпасами та їхнім впливом у державах Латинської Америки та Карибського басейну в рамках Стратегії ЄС щодо боротьби з незаконним розповсюдженням вогнепальної і стрілецької зброї, легким озброєнням та боєприпасами «Забезпечення цілісності зброї, захист громадян»¹⁶

19 листопада 2018 року Рада ухвалила Стратегію ЄС проти незаконного використання вогнепальної зброї, стрілецької зброї, легких озброєнь та їх боєприпасів під назвою «Забезпечення цілісності зброї, захист громадян» («Стратегія ЄС у сфері стрілецької і легкої зброї», далі – СЛЗ), яка встановлює керівні принципи діяльності Союзу у цій сфері.

Латинська Америка та Карибський басейн були визначені як регіони, які серйозно постраждали від розповсюдження та надмірного накопичення СЛЗ.

Під час шостої зустрічі держав–членів у 2016 році щодо Програми дій ООН стосовно запобігання, боротьби та ліквідації незаконної торгівлі СЛЗ усі держави–члени ООН підтвердили своє зобов'язання запобігати незаконному обігу СЛЗ.

Організація американських держав (далі – ОАД) є Секретаріатом Міжамериканської конвенції проти незаконного

¹⁶ Council Decision (CFSP) 2018/2010 of 17 December 2018 in support of countering illicit proliferation and trafficking of small arms, light weapons (SALW) and ammunition and their impact in Latin America and the Caribbean in the framework of the EU Strategy against Illicit Firearms, Small Arms & Light Weapons and their Ammunition 'Securing Arms, Protecting Citizens'. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018D2010&rid=4>

виготовлення та торгівлі вогнепальною зброєю, боєприпасами, вибуховими речовинами та іншими супутніми матеріалами. ОАД координує та впроваджує регіональні ініціативи, спрямовані на боротьбу з незаконною СЛЗ в Америці. ЄС має намір фінансувати проект щодо зменшення загрози незаконного поширення та торгівлі СЛЗ та боєприпасами в Латинській Америці та Карибському басейні.

З метою імплементації Стратегії ЄС, а також для сприяння миру та безпеці, проекту ОАД щодо зменшення загрози незаконного поширення та торгівлі СЛЗ та її боєприпасів у країнах Латинської Америки та Карибського басейну містить такі конкретні цілі:

- посилити системи фізичної безпеки та управління національними військовими та іншими інституційними запасами шляхом поліпшення заходів безпеки та контролю запасів;
- посилити національні можливості для знищення вилученої, надмірної або небезпечної СЛЗ та боєприпасів до них;
- посилити національний потенціал для маркування і відстеження СЛЗ та регіональне співробітництво у сфері відстеження конфіскованої зброї та боєприпасів;
- удосконалити механізми передачі СЛЗ у національному законодавстві, прикордонний контроль та регіональну координацію;
- сприяти соціально відповідальній поведінці окремих громад, орієнтованих на групи, які сильно постраждали від збройного насильства.

Програма повністю фінансується Союзом.

Рішення набирає чинності з дня його прийняття. Рішення втрачає свою силу через 36 місяців після дати укладання угоди або, якщо у цей період не було укладено угоди, через шість місяців після дати набуття чинності.

Рішення Ради (Євросоюз) 2019/274 від 11 січня 2019 року про підписання Угоди від імені Європейського Союзу та Європейської спільноти з атомної енергії про вихід Об'єднаного Королівства Великої Британії та Північної Ірландії з Європейського Союзу та Європейської спільноти з атомної енергії¹⁷

Цим Рішенням затверджується підписання Угоди від імені Європейського Союзу та Європейської спільноти з атомної енергії про вихід Об'єднаного Королівства Великої Британії та Північної Ірландії з Європейського Союзу та Європейської спільноти з атомної енергії. Відповідно до цього Документу одразу після підписання Угоди Комісія повинна повідомити інші сторони міжнародних угод, згаданих у пункті (а) (iv) статті 2 Угоди, що, за умови набуття чинності Угоди, Королівство має розглядатися як держава-член для цілей цих міжнародних угод протягом перехідного періоду.

Це Рішення набирає чинності з дня його прийняття.

Це Рішення опубліковано в Офіційному Віснику Європейського Союзу.

Регламент (Євросоюз) 2019/127 від 16 січня 2019 року Європейського Парламенту та Ради про створення Європейської фундації з поліпшення умов життя та праці (далі - Єврофонд) та скасування Регламенту Ради (ЄЕС) № 1365/75¹⁸

Європейська фундація з поліпшення умов життя та праці (далі – Єврофонд) була створена Регламентом Ради (ЄЕС) № 1365/75 з метою сприяння забезпечення планування та запровадження положень для забезпечення найкращих умов життя та праці за допомогою окремих заходів.

¹⁷ Council Decision (EU) 2019/274 of 11 January 2019 on the signing, on behalf of the European Union and of the European Atomic Energy Community, of the Agreement on the withdrawal of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland from the European Union and the European Atomic Energy Community. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019D0274&from=EN>

¹⁸ Regulation (EU) 2019/127 of the European Parliament and of the Council of 16 January 2019 establishing the European Foundation for the improvement of living and working conditions (Eurofound), and repealing Council Regulation (EEC) No 1365/75. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=uriserv:OJ.L_.2019.030.01.0074.01.ENG

Регламент (ЄЕС) № 1365/75 неодноразово змінювався. Оскільки мають бути внесені додаткові зміни, цей Регламент має бути скасований та замінений.

Положення, що регулюють діяльність Єврофонду, мають відповідати принципам викладеним у Спільній заяві Європейського Парламенту та Ради та Європейської Комісії про децентралізовані установи від 19 липня 2012.

Єврофонд має продовжувати власні опитування, щоб забезпечити безперервність порівняльного аналізу тенденцій життя, умов праці та розвитку ринку праці в Союзі. Варто зазначити, що Єврофонд тісно співпрацює з відповідними органами на міжнародному, союзному та національному рівнях.

Для раціоналізації процесу прийняття рішень Єврофондом і сприяння підвищенню ефективності та результативності його діяльності слід запровадити структуру управління на двох рівнях.

Єврофонд має вжити необхідних заходів для забезпечення безпечного поводження та обробки конфіденційної інформації. У разі необхідності «Єврофонд» має прийняти правила безпеки, еквівалентні тим, що викладені у Рішеннях Комісії (ЄС, Євратом) 2015/443 (6) та (ЄС, Євратом) 2015/444.

Регламент прийнятий 16 січня 2019 року.

Регламент набирає чинності на двадцятий день після його опублікування в Офіційному віснику Європейського Союзу.

Регламент (Євросоюз) 2019/128 Європейського Парламенту та Ради від 16 січня 2019 року про створення Європейського центру розвитку професійної освіти (далі – ЄЦРПО) та скасування Регламенту Ради (ЄЕС) № 337/75¹⁹

Європейський центр розвитку професійної освіти (далі – ЄЦРПО) був створений на основі Регламенту Ради (ЄЕС) 337/75 для надання допомоги Комісії в сприянні розвитку професійної освіти та підвищенню професійної кваліфікації.

¹⁹ Regulation (EU) 2019/128 of the European Parliament and of the Council of 16 January 2019 establishing a European Centre for the Development of Vocational Training (Cedefop) and repealing Council Regulation (EEC) No 337/75. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0128&from=EN>

Як тристоронні установи ЄЦРПО, Європейський фонд поліпшення умов життя та праці (далі – Єврофонд) та Європейське агентство з безпеки та охорони праці (далі – ЄАБОП) вирішують питання, пов'язані з ринком праці, робочим середовищем, необхідною професійною освітою, навичками та тісною координацією між ними. Необхідна також тісна координація з Європейською навчальною фундацією (далі – ЄНФ). У своїй роботі ЄЦРПО має доповнювати роботу ЄНФ, Єврофонду та «*EU-OSHA*», там де вони мають подібні сфери інтересів. Крім того, в окремих випадках, ЄЦРПО повинен ефективно співпрацювати з внутрішнім дослідницьким потенціалом інститутів Союзу та зовнішніх спеціалізованих органів.

Для раціоналізації процесу прийняття рішень ЄЦРПО і сприяння підвищенню ефективності та результативності слід запровадити структуру управління на двох рівнях.

ЄЦРПО повинен вжити необхідних заходів для забезпечення безпечної обробки та обробки конфіденційної інформації. За необхідності, ЄЦРПО повинен прийняти еквівалентні правила безпеки, які викладені у Рішеннях Комісії (ЄС, Євратом) 2015/443 та (ЄС, Євратом) 2015/444.

Регламент прийнятий 16 січня 2019 року. Регламент набирає чинності на двадцятий день після його опублікування в Офіційному віснику Європейського Союзу. Цей Регламент є обов'язковим до застосується у всіх державах-членах.

Регламент (Євросоюз) 2019/125 Європейського Парламенту та Ради від 16 січня 2019 року щодо торгівлі окремими товарами, які можуть бути використані для застосування смертної кари, катування або іншого жорстокого поводження, нелюдського і такого, що принижує гідність, поводження й покарання²⁰

Цей Регламент встановлює правила в рамках Союзу щодо регулювання торгівлею з третіми країнами товарами, які можуть бути використані з метою застосування смертної кари або з метою катування або іншого жорстокого поводження або покарання, що принижує людську гідність, а також правил, що регулюють надання

²⁰ Regulation (EU) 2019/125 of the European Parliament and of the Council of 16 January 2019 concerning trade in certain goods which could be used for capital punishment, torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0125&from=EL>

брокерських послуг, технічної допомоги, навчання та реклами, пов'язаної з такими товарами.

Цей Регламент встановлює систему дозволів на експорт, призначену для запобігання використанню таких товарів безконтрольно.

Цим Регламентом скасовано Регламент (ЄС) № 1236/2005.

Цей Регламент набирає чинності на двадцятий день після його опублікування в Офіційному віснику Європейського Союзу.

Рішення Ради 2019/97 від 21 січня 2019 року на підтримку Конвенції про заборону розробки, виробництва та накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) і токсинної зброї та про їх знищення в рамках Стратегії ЄС проти розповсюдження зброї масового знищення²¹

Метою цього Рішення є підтримка Конвенції про заборону розробки, виробництва та накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) і токсинної зброї та про їх знищення (далі – КБТЗ) в рамках Стратегії ЄС проти розповсюдження зброї масового знищення. Це Рішення керується такими принципами:

- максимально використовувати досвід, отриманий за допомогою Рішень 2012/421/СЗППБ та 2016/51;
- розглядати конкретні потреби, висловлені державами-учасницями Конвенції, а також державами, які не є сторонами КБТЗ, щодо імплементації та універсалізації КБТЗ;
- сприяти досягненню цілей миру, безпеки і охорони здоров'я шляхом ефективного впровадження КБТЗ державами-учасницями та її універсалізації.

Це Рішення набирає чинності з дня його прийняття.

Це Рішення припиняє свою дію через 36 місяців після дати укладення угоди про фінансування, зазначеної у ст. 3 Конвенції, або через шість місяців після її прийняття, якщо протягом цього періоду не було укладено угоди про фінансування.

²¹ Council Decision (CFSP) 2019/97 of 21 January 2019 in support of the Biological and Toxin Weapons Convention in the framework of the EU Strategy against Proliferation of Weapons of Mass Destruction. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019D0097&from=EN>

Регламент (Євросоюз) 2019/216 Європейського Парламенту та Ради від 30 січня 2019 року про розподіл тарифних квот, включених до графіку СОТ (Світової організації торгівлі) після виходу Об'єднаного Королівства Великої Британії та Північної Ірландії з ЄС, та внесення змін до Регламенту Ради (Євросоюз) № 32/2000²²

Цей Регламент вносить зміни до Регламенту (Євросоюз) 32/2000 про розподіл тарифних квот, включених до графіку СОТ, між Європейським Союзом та Об'єднаним Королівством Великої Британії та Північної Ірландії після виходу останньої із ЄС з метою забезпечити збереження існуючих рівнів доступу до ринків країн-членів СОТ.

До Регламенту (Євросоюз) № 32/2000 додаються:

1. стаття 10а згідно з якою Комісія наділена повноваженнями приймати делеговані акти відповідно до статті 10б для внесення змін до Додатка І цього Регламенту з метою врахування наступного:

(а) будь-яку міжнародну угоду, укладену Союзом згідно зі статтею XXVIII ГАТТ 1994, стосовно тарифних квот, зазначених у Додатку І цього Регламенту; і

(б) відповідну інформацію, яку вона може отримати, або в контексті переговорів згідно зі статтею XXVIII ГАТТ 1994, або з інших джерел, які мають зацікавленість у конкретній тарифній квоті.

2. Стаття 10б відповідно до якої:

– повноваження щодо прийняття делегованих актів, зазначених у статті 10а, надаються Комісії строком на п'ять років з 9 лютого 2019 року.

– Комісія складає звіт щодо делегованих повноважень не пізніше ніж за дев'ять місяців до закінчення п'ятирічного періоду. Делегування повноважень, зазначених у статті 10а, може бути

²² Regulation (EU) 2019/216 of the European Parliament and of the Council of 30 January 2019 on the apportionment of tariff rate quotas included in the WTO schedule of the Union following the withdrawal of the United Kingdom from the Union, and amending Council Regulation (EC) No 32/2000. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0216&from=EN>

скасовано у будь-який час Європейським Парламентом або Радою.

– перед прийняттям делегованого акта Комісія проводить консультації з експертами, призначеними кожною державою-членом.

– делегований акт, ухвалений відповідно до статті 10а, набирає чинності, тільки якщо Європейський Парламент або Рада не висловили жодних заперечень протягом двох місяців після повідомлення про цей акт Європейському Парламенту та Раді.

Цей Регламент набирає чинності на наступний день після його опублікування в Офіційному віснику Європейського Союзу.

Рекомендація Комісії (Євросоюз) 2019/243 від 6 лютого 2019 року про формат обміну Європейськими електронними медичними даними²³

Ця Рекомендація встановлює механізм розвитку європейського електронного формату обміну медичними даними з метою досягнення безпечного, сумісного, транскордонного доступу до електронних медичних даних та обміну цими даними в рамках ЄС.

Цей механізм враховує:

(а) ряд принципів, що регулюють доступ до електронних медичних даних та обмін ними за кордоном в рамках ЄС;

(b) ряд загальних технічних специфікацій для транскордонного обміну даними в окремих сферах медичної інформації, які повинні бути єдиними для європейського формату обміну електронними медичними даними;

(с) процес подальшої розробки європейського формату обміну електронними медичними даними.

Ця Рекомендація також закликає держави-члени забезпечити безпечний доступ працівників закладів охорони здоров'я до електронних систем охорони здоров'я на національному рівні.

²³ Commission Recommendation (EU) 2019/243 of 6 February 2019 on a European Electronic Health Record exchange format. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019H0243&from=EN>

Згідно з Рекомендацією кожна держава–член має створити національну цифрову інформаційну мережу медичних даних, доступ до яких будуть мати представники відповідних компетентних національних органів, а також за необхідністю регіональні органи, що займаються питаннями цифрової охорони медичних даних та сумісності електронних медичних даних та безпеки мереж та інформаційних систем, а також захисту персональних даних.

У електронних медичних даних обов'язково повинні міститися такі базові елементи інформації:

1. Картка пацієнта;
2. Рецепт від лікаря;
3. Результати лабораторних досліджень;
4. Медичні знімки та звіти;
5. Звіти щодо виписок з лікарні.

Рекомендація прийнята 6 лютого 2019 р.

Рішення Комісії (Євросоюз) 2019/286 від 12 лютого 2019 року про запропоновану громадської ініціативу «Вимагаємо більш розумного правового регулювання вейпінгу (розповсюдження електронних цигарок)»²⁴

Рішенням зареєстровано громадську ініціативу названу «Вимагаємо більш розумного правового регулювання вейпінгу» (від англ. *vape* – електронна цигарка), оскільки політика вейпінгу (або розповсюдження електронних цигарок) повинна сприяти обізнаності споживачів про цю інновацію, забезпечити курців чіткою інформацією про шкоду від використання останньої та доступ до менш шкідливих без тютюнових альтернатив.

Це Рішення набирає чинності 20 лютого 2019 року.

²⁴ Commission Decision (EU) 2019/286 of 12 February 2019 on the proposed citizens' initiative entitled 'Let's demand smarter vaping regulation. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32019D0286>

Рішення Ради (Євросоюз) 2019/292 від 12 лютого 2019 року про надання дозволу на доступ до секретної інформації ЄС третім державами та міжнародним організаціям²⁵

Мета цього Рішення – розгляд порядку надання дозволу на доступ до секретної інформації ЄС третім державам або міжнародним організаціям відповідно до укладених між Генеральним секретарем ЄС та окремими третіми державами і міжнародними організаціями адміністративних угод про процедуру безпеки при обміні секретною інформацією.

Цим Рішенням скасовується дія:

(1) Рішення Ради від 20 червня 2011 року про надання інформації на основі постійних угод з третіми державами або міжнародними організаціями про процедуру безпеки при обміні секретною інформацією;

(2) Рішення Ради від 20 червня 2011 року про надання інформації в рамках адміністративних домовленостей з міжнародними організаціями щодо процедури безпеки при обміні секретною інформацією.

Рішення набирає чинності з дати його прийняття.

²⁵ Council Decision (EU) 2019/292 of 12 February 2019 on the authorisation to release EU classified information to third States and international organisations. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/GA/TXT/?uri=CELEX:32019D0292>

ІІІ. ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЗА СКАРГАМИ ПРОТИ УКРАЇНИ

Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «ЯКУБА проти України» від 12 лютого 2019 року (Заява № 1452/09)²⁶

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, зокрема:

ст. 3 «Заборона катування»;

ст. 6 (1) «Право на справедливий суд»;

ст. 2 «Право на оскарження в кримінальних справах»

Протоколу № 7.

Обставини справи

Заявником у справі є громадянин України В. І. Якуба, 1971 р.н.

Згідно з обставинами справи, заявника, раніше судимого за вчинення злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, було залучено до проведення тестового таємного збуту наркотичних засобів.

Відповідно до рішень національних судів П. був ймовірно обраний поліцією як таємний агент (закупник), отримав готівку у присутності понятих і, згодом, поза їх увагою, тричі придбав у заявника шприци, наповнені наркотичним засобом – опіумом, які він передав правоохоронним органам у присутності свідків. Очевидним є те, що перший епізод було зафіксовано на приховану відеокамерою.

Пізніше заявника було засуджено за три епізоди збуту наркотичних засобів опіоїдної субстанції у невеликій кількості особі П., 26 лютого, 6 та 9 березня 2007 року.

9 березня 2007 року заявника було заарештовано.

15 березня 2017 року адвокат заявника заявив клопотання слідчому провести медичне обстеження заявника. Адвокат стверджував, що заявник був побитий працівниками поліції під час

²⁶ Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF YAKUBA v. UKRAINE of 12 February 2019 (Application № 1452/09). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-192013>

арешту, а також згодом й у відділенні правоохоронного органу. Того ж дня було проведено медичний огляд заявника експертом, який встановив подряпини на правій руці та на обох колінах, які могли бути завдані заявникові 9 березня 2007 року.

8 травня 2007 року органами прокуратури було відмовлено у порушенні кримінальної справи проти працівників поліції, які брали участь у арешті заявника.

Заявник стверджує, що його було піддано жорстокому поводженню співробітниками правоохоронних органів, що суперечить статті 3 Конвенції: «Нікого не може бути піддано катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню».

Уряд заперечує проти вказаних обставин. Урядом було обґрунтовано, що заявником не було вичерпано ефективних національних засобів правового захисту, оскільки він не оскаржив рішення про відмову у порушенні кримінальної справи проти працівників правоохоронних органів.

Заявник скаржився на те, що прийняття неперевірених досудових свідчень особи П. та нерозголошення оперативного відеозапису порушило його права, передбачені статтею 6 Конвенції, відповідними частинами яких передбачено: «1. Під час розгляду будь-якого кримінального обвинувачення проти особи, кожен має право на справедливий розгляд його справи судом. Кожний обвинувачений у вчиненні кримінального правопорушення має щонайменше такі права: мати час і можливості, необхідні для підготовки свого захисту. А також допитувати свідків обвинувачення або вимагати, щоб їх допитали, а також вимагати виклику й допиту свідків захисту на тих самих умовах, що й свідків обвинувачення».

Суд зазначає, що ця частина заяви не є явно необґрунтованою у розумінні пункту 3 (а) статті 35 Конвенції. У подальшому Суд бере до уваги, що вона не є неприйнятною із будь-яких інших підстав. Отже, частина заяви має бути визнана прийнятною.

Суд зауважує, що він вже розглядав подібні ситуації у справах, що стосуються України. Зокрема, у справі «Василь Іващенко проти України» (№ 760/03, п. 123, рішення від 26 липня 2012 року) було встановлено, що українська правова система не

надає ув'язненим чітких і конкретних процедур, що дозволяють їм отримувати копії документів справи після завершення кримінального провадження. Відтоді Суд підтвердив такий висновок у багатьох рішеннях (див., наприклад, «Андрій Захаров проти України», № 26581/06, п. 69, від 7 січня 2016 року та «Мушинський проти України» [Комітет], № 3547/06, п. 48, від 15 вересня 2016 року, з подальшими посиланнями в ньому).

Заявник також скаржився:

(i) за змістом положень статті 6 Конвенції органи влади не забезпечили присутність особи Б. на судовому засіданні, щоб сторона захисту могла його допитати; не було можливості допитати експерта, який дослідив знайдені наркотичні засоби; не було надано достатньо часу для вивчення матеріалів справи після судового розгляду, для підготовки до його оскарження; що національні суди помилилися в оцінці доказів, засудивши за злочин, якого особа не вчиняла; що у ході досудового розслідування слідчі відмовилися дозволити пройти медичне лікування від наркоманії, що перешкоджало підготовці його захисту, а також те, що деякі документи були написані українською мовою, яку заявник не розумів;

(ii) згідно зі статтею 13 Конвенції, суди, які розглядають кримінальну справу, не усунули передбачуване порушення його прав;

(iii) відповідно до статті 2 Протоколу № 7 заявник скаржився, що Верховний Суд незаконно відхилив і першу, і другу касаційні скарги. 59. Розглянувши твердження заявника з огляду на всі матеріали, якими він володів, Суд вважає, що, оскільки питання, висвітлені у заяві, знаходяться у межах його компетенції, вони не розкривають жодного ознак порушення прав і свобод Конвенції. Звідси випливає, що ці скарги є явно необґрунтованими та повинні бути відхилені відповідно до пунктів 3 (а) та 4 статті 35 Конвенції.

Рішення Суду

Суд оголошує прийнятними скарги відповідно до пунктів 1 і 3 статті 6 Конвенції щодо визнання неперевірених показань особи П. як доказу у справі та щодо не відкриття відеозапису оперативної закупки стороні захисту, а решту скарг у заяві неприйнятними.

Суд постановляє, що органи держави-відповідача не виконали своїх зобов'язань за статтею 34 Конвенції через відмову надати заявникові копії документів для подання заяви до Суду.

Суд постановляє упродовж трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, зобов'язати Україну сплатити заявнику такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу: (i) 2 500 євро (дві тисячі п'ятсот євро), та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись, у якості відшкодування моральної шкоди; (ii) 1 500 євро (одна тисяча п'ятсот євро), та додатково суму будь-якого податку, який може бути стягнуто з заявника у якості компенсації судових та інших витрат, що сплачуються на банківський рахунок представника заявника; (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

Суд відхиляє решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «ГАРБУЗ проти України» від 19 лютого 2019 року (заява № 72681/10)²⁷

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1), (3) «Право на справедливий суд».

Обставини справи

Заявником у справі є громадянин України М. А. Гарбуз (далі – заявник), 1952 р. н., помер 2013р.

Згідно з обставинами справи, 21 лютого 2002 року П., бізнесмен, звернувся до поліції з заявою про вимагання від нього хабара директором муніципального управління житлово-комунального господарства (заявником) в обмін на дозвіл на використання деяких приміщень, якими управляло господарство. Заявник нібито запевнив П., що частина цих коштів буде

²⁷ Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF GARBUZ v. UKRAINE of 19 February 2019 (Application № 72681/10). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-190028>

використана для підкупу представників будь-яких наглядових органів, які могли б дізнатися про використання приміщень. Того самого дня поліція, у присутності двох понятих, надала П. декілька банкнот, позначених люмінесцентною речовиною, яку було видно лише в спеціальному освітленні, що були передані заявнику як хабар, із здійсненням аудіозапису передачі цих купюр як хабаря.

Пізніше того ж дня П. зайшов до офісу заявника, а потім вийшов, вказавши, що передав гроші. Працівники правоохоронних органів заарештували заявника. У присутності понятих, які у подальшому надавали свідчення, була виявлена люмінесцентна речовина на руці та кишені заявника. Помічені банкноти були вилучені в одній із кімнат, що межували із офісом. Ці слідчі дії були зафіксовані на відео.

У той же день заявник визнав, що отримав гроші від П., про що власноруч було викладено. Згодом заявник відмовився від зізнання, стверджуючи, що працівники правоохоронних органів чинили на нього «фізичний і психологічний тиск».

Під час судового розгляду справи заявник не визнав себе винним і стверджував, що банкноти підкинули працівники правоохоронних органів до приміщення управління, вони також забруднили його руку і кишеню люмінесцентною речовиною з метою притягнення до кримінальної відповідальності. Сліди речовини на його руці могли з'явитися внаслідок струшування з руки П.

05 жовтня 2009 р. вироком Комінтернівського районного суду м. Харкова заявника було визнано винним у шіхрайстві та засуджено до обмеження волі строком на 2 роки, у подальшому його було звільнено від відбування покарання у зв'язку із закінченням строку давності.

04 лютого 2010 р. Апеляційний суд Харківської області розглянувши апеляційну скаргу заявника залишив вирок суду першої інстанції без змін, встановивши достатність доказів вини заявника.

09 червня 2010 р. ухвалою Верховного Суду України було відмовлено у задоволенні скарги заявника.

До Європейського суду з прав людини заявник завернувся 02 грудня 2010 р. зі скаргою на порушення його прав згідно з

положеннями ст. 6 Конвенції (у зв'язку з тим, що йому не було дозволено допитати деяких свідків у кримінальних провадженнях, порушених проти нього, а іншого свідка було допитано із значним затягуванням, і що такі провадження були необгрунтовано тривалими).

Рішення Суду

Суд одностайно постановив, що дружина заявника, пані Валентина Федорівна Гарбуз, має право продовжувати цю справу замість заявника, як правонаступник після смерті заявника.

Суд оголосив прийнятною скаргу відповідно до п. 1 ст. 6 Конвенції щодо тривалості кримінального провадження, а решту скарги визнав непринятною.

Суд постановив, що було порушено п. 1 ст. 6 Конвенції щодо тривалості кримінального провадження.

Суд також зобов'язав Україну упродовж трьох місяців з дня, коли рішення набере законної сили сплатити заявнику 1 200 євро у якості відшкодування моральної шкоди та додатково суму будь-якого податку, що може нарахуватись, ця сума має бути конвертована в національну валюту України за курсом на день здійснення платежу.

IV. РОЗВИТОК ДОКТРИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Ренесанс Європи: візія Президента Франції²⁸

На початку березня поточного року у провідних газетах країн Європи 24-ма різними європейськими мовами опубліковано лист Президента Франції.

Емануель Макрон пропонує перенести з національного рівня на загальноєвропейський політичний рівень в умовах війни чи економічної кризи традицію формувати партіями-антагоністами «велику парламентську коаліцію» (*grand coalition*). Значною мірою таке об'єднання зазвичай мало символічний характер та задовольняло потребу в національній єдності й стабільності на рівні окремої держави²⁹.

Наразі Президент Франції вбачає найбільшу з часів Другої світової війни, по-перше, небезпеку для Європи, по-друге, потребу в стабільній Європі. З огляду на це він пропонує розглядати Європейський Союз не лише як ринок, а як об'єднання, що базується на цінностях. При цьому у листі акцентується увага на таких елементах, як свобода, безпека та соціальна справедливість. Емануель Макрон закликав в умовах глобальних змін у світі колективно переосмислити європейську цивілізацію, відродитися та рухатися вперед. Задля цього, наголошує він, слід об'єднатися у «першу велику європейську коаліцію» (*the first-ever EU grand coalition*).

У листі ініціюється започаткування або реорганізація певних інституцій, а також зміни у законодавстві з таких напрямів:

- захист права на свободу (створення Європейського Агентства захисту демократії, яке має забезпечувати захист

²⁸ Pour une Renaissance européenne» : la lettre d'Emmanuel Macron aux Européens. URL: <http://www.leparisien.fr/politique/pour-une-rennaissance-europeenne-la-lettre-d-emmanuel-macron-aux-europeens-04-03-2019-8024766.php>.

²⁹ Див., наприклад: Strohmeier G. Grand Coalitions – Political Reasons and Political Impacts. URL: <https://web.archive.org/web/20080625041322/http://www.psa.ac.uk/2007/pps/Strohmeier.pdf>.

виборчого процесу від кібер-атак та маніпуляцій; заборона фінансування європейських партій іноземними державами; заборона підбурювання до ненависті та насильства в мережі Інтернет);

- захист європейського континенту («капітальний ремонт Шенгенської зони»: спільні прикордонні сили та Європейський офіс з питань надання притулку; новий договір про оборону та безпеку зі збільшенням видатків у цій сфері; з урахуванням посилення економічних конкурентів – США та Китаю – реформувати торгівельну політику);

- відновлення духу прогресу (соціальний щит, що передбачає, зокрема «єдину європейську мінімальну заробітну плату»; Європейський банк клімату для фінансування переходу до безвуглецевої економіки; європейські медичні сили для посилення контролю рівню вмісту пестицидів у продуктах харчування; створення робочих місць через належне фінансування Європейської ради з інновацій, яка наразі створюється; розширення та поглиблення співпраці з Африкою та укладення у майбутньому угоди між ЄС та Африкою).

Слід наголосити, що звернення Президента Франції просякнуте духом деліберативної демократії та спрямоване до усіх громадян країн Європейського Союзу, що не є лише декларацією. Так, пропонується до кінця 2019 року організувати Європейську конференцію за участі представників урядів, різних соціальних груп, науковців, організацій роботодавців та профспілок, церков тощо. Під час цього заходу передбачається відкрита дискусія та створення дорожньої карти Європейського Союзу, де названі вище пропозиції стануть пріоритетними напрямками європейського розвитку.

Емануель Макрон скептично оцінює нинішній статус-кво у Європі, який він метафорично охарактеризував як «заморожену Європу». Натомість він бачить оновлену Європу як таку, що прогресує різними темпами та залишається відкритою для всіх.

РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Січень – березень 2019 р.

Редакційна колегія серії:
Гріненко О. О., Дмитрієв А. І.

Випуск підготували:
Данелія О. С., Заїка А. В., Кондратова А. М., Кузьменко Н. О.,
Палій В. В., Телькінєна Т. Е.

Відповідальна за випуск:
Кондратова А. М.

Формат 60x90/16. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 3,13. Обл.-вид. арк. 3,01.

Оригінал-макет підготовлено в
Інституті законодавства Верховної Ради України
04053, м. Київ, пров. Несторівський, 4.